

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-27-06; факс: 255-22-72

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (реєстр. № 9338), внесений Кабінетом Міністрів України

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 25.07.2023 (протокол № 174) розглянув законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (реєстр. № 9338), внесений Кабінетом Міністрів України, і відзначає.

Метою законопроекту визначено стимулювання відродження та перегляд правового режиму територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, виділення у межах зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення території спеціального промислового використання з впровадженням прозорих правил провадження господарської діяльності з дотриманням режиму радіаційної безпеки, вирішення питання фінансового забезпечення цивільної відповідальності за ядерну шкоду оператора ядерної установки Чорнобильської АЕС шляхом страхування, створення гарантованих умов фінансової підтримки розвитку та повноцінного функціонування Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника, підвищення якості виконання завдань, покладених на підрозділи з охорони, що здійснюють захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання.

Законопроект включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2023 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 07.02.2023 № 2910-IX (пункт 98 розділу "Екологічна політика та природокористування").

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) надало ряд зауважень до його змісту щодо неузгодженості його положень із законодавством України. Зокрема, на думку ГНЕУ, у законопроекті чітко не визначений правовий статус запропонованої законопроектом "території

спеціального промислового використання", запропонована законопроектом нова редакція частини 1 статті 2¹ Закону України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" не враховують положень Рішення РНБОУ від 23.03.2021 № 111, виключення абзаців 3, 7 із частини 2 статті 12 цього Закону не враховує вимог щодо пріоритету "безпеки людини та навколишнього природного середовища" (преамбула Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку") та виконання конституційного обов'язку держави щодо "забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України" (ст. 16 Основного Закону), а також дотримання відповідних міжнародних зобов'язань (Конвенції про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок 1980, Об'єднаної конвенції про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами від 05.09.1997, ратифікованої Законом України від 20.04.2000. Зміни до частини 1 статті 8 України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" не узгоджуються з частиною 2 статті 8 і положеннями статей 20, 21 цього Закону, зміни до частини 2 статті 14 цього Закону не узгоджуються з пунктом 1 частини 1 статті 2 Закону України "Про національну поліцію", запропонована редакція абзацу 2 статті 16 цього Закону не узгоджується із визначенням зони гарантованого добровільного відселення, передбаченим у пункті 3 частини 2 статті 2 цього Закону і може призвести до неконтрольованого будівництва нових підприємств на радіоактивно забруднених землях. Зміни до частини 1 статті 6 та абзацу 1 частини 1 статті 7 Закону України "Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення" не узгоджується із частиною 1 статті 75 Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" насамперед щодо пріоритету безпеки людини та навколишнього природного середовища у ядерному законодавстві України.

Запропоновані законопроектом зміни до частини 1 статті 3 Закону України "Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій" щодо механізму розподілу коштів - "10 відсотків з яких спрямовується на фінансування заходів з розвитку Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення», не розкриває, про які заходи йдеться, що може призвести до зловживань та відволікання коштів на цілі, не пов'язані із вжиттям таких заходів. На думку ГНЕУ з метою оцінки наслідків зміни механізму розподілу відповідних коштів, його впливу на фінансування поточних заходів, доходи відповідних місцевих бюджетів, доцільним було б надання разом з проектом належного фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками, як того вимагають частина 3 статті 91 Регламенту Верховної Ради України та частина 1 статті 27 Бюджетного кодексу України.

Також ГНЕУ не вбачає необхідності у доповненні Закону України «Про природно-заповідний фонд України» новою статтею 2¹.

ГНЕУ звертає увагу, що на розгляді Верховної Ради України знаходяться й інші законопроекти, які спрямовані на врегулювання тотожних питань (реєстр. № № 6476, 5379, 6305).

Законопроект потребує техніко-юридичного доопрацювання.

За висновком Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу законопроект не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України та праву Європейського Союзу, водночас потребує доопрацювання з метою більш повного врахування положень Директиви 2013/59/Євратом.

За висновком Комітету з питань освіти, науки та інновацій законопроект рекомендовано за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу. Також цей Комітет пропонує врахувати зауваження Національної академії наук України під час доопрацювання зазначеного законопроекту до другого читання щодо внесення змін до абзацу другого статті 11 Закону України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" та статті 10 Закону України "Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення", зміни до яких законопроектом вносити не передбачається.

Міністерство освіти і науки України і Міністерство охорони здоров'я України не мають пропозицій та зауважень до тексту законопроекту.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку зазначає, що не заперечує щодо розгляду законопроекту Верховною Радою України.

Враховуючи вищевикладене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення:

1. Рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (реєстр. № 9338), внесений Кабінетом Міністрів України.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні із зазначеного питання визначено народного депутата України, голову підкомітету з питань подолання наслідків Чорнобильської катастрофи Комітету з питань екологічної політики та природокористування Магєру Сергія Васильовича.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

